

LJUDSKI GLAS

Glasiilo „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, na mesec 6 K; posamezna številka 2 K. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljatve za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I.

Vsem našim naročnikom!

Ker se je zopet zvišala cena tiska, smo bili prisiljeni zvišati naročnino za „Ljudski glas“ na 1½ dinarja mesečno, 4½ dinarja četrtletno, 9 dinarjev polletno ali 18 dinarjev celoletno z veljavnostjo od 1. novebra t. l.

Upravništvo.

Protest proti predrznosti!

Jugoslovanska buržoazija robka na vseh straneh, kjer se je v državi ustanovilo kaj naprednega. Najnovejša nakana je odprava ministrstva za socialno politiko. Po vseh drugih državah smatrajo to vprašanje za silno važno, ker je danes velika večina siromašnih slojev eksistenčno vedno ogrožena.

Socialna politika ima ob današnjih razmerah silno velik pomen. Če upoštevamo samo obstoječe socialne zavode, so že ti tako važna panoga, da morajo absolutno ohraniti samostojnost. Naloge tega ministrstva pa niso samo nepopolno socialno zavarovanje in varstvo dela, kolikor ga imamo, marveč vse to se mora pospeševati, razviti in izpopolniti. Današnje življenje je namreč tako, da naravnost pogineš, če nimaš dela, ali postaneš nezmožen za delo. Nihče se ne briga za te! Izvesti je treba socialno zavarovanje, voditi gospodarsko politiko tako, da bo delavec imel delo v zaposleni industriji, da bo tudi prekrbljen, če bo brez dela brez lastne krivde.

V teh smereh mora delovati ministrstvo za socialno politiko.

Najprej je vlada prišla s predlogom, da se ukinejo pokrajinska poverjeništa za socialno skrb. Takrat ni nihče pričakoval, da pojde vlada še dalje, danes pa imamo tukaj že konkreten predlog, ki je za današnje razmere nekaj nezaslišanega.

Naše strokovne organizacije so že poveljele proti tej nameri najodločnejše stališče, ker gre tu v prvi vrsti atentat na delavstvo vseh vrst. Enako je dolžnost vseh socialno-zavarovalnih in drugih institucij, ki spadajo v področje tega ministrstva, da povedo jasno svoje mnenje, ker jim mora biti samim za svoj razvoj. Ta predlog vlade nam jasno priča, kakšno mnenje ima vladna gospoda o najvažnejšem problemu, o socialnem vprašanju v državi.

Zavrnilo ta atentat, ne dopustimo, da se ministrstvo za socialno politiko izpremeni v kretinski biro vlade, v katerem naj utone socialno vprašanje in polagoma še mnogo teh pridobitev, ki jih že imamo. Proč roke od tega vprašanja!

Dr. Korošec proti delavstvu!

Mariborska „Straža“, glasilo dr. Korošca, načelnika Slovenske Ljudske Stranke, prinaša v št. 128. z dne 4. novembra dve notici, v katerih zlasti eni, odločno pravi, da je ministrstvo za socialno politiko nepotrebno. S to svojo konstatacijo je „Straža“ jasno povedala delavstvu, prav posebno pa viničarjem, da je SLS sovražnica delovnih slojev, sovražnica, da bi se v sedanjih krutih socialnih razmerah, omilila beda, da bi se socialna zakonodaja izpopolnila. Pravi celo, da so stroški v ta namen nepotrebni!

Kaj bo rekla k temu uboga deca, vojni invalidi in zlasti vse delavstvo, ki komaj čaka, da se izvede socialno zavarovanje?

Zločinci! Drugače vam ni mogoče reči, če uganjate tako nesocialno politiko! Besedo ima SLS! Za ali proti?! Na ta nečuden napad morajo dati odgovor vse delavske organizacije, ki pa ne morejo priti do druge izjave kakor te, da je čin, ki se namerava izvesti, predrzen, in da so vse stranke, ki se tu ne zavzamejo za ohranitev tega ministrstva, zavrtno in protidelavske!

Izobrazba.

(Konec.)

Dosedaj smo si ogledali kapitalista kot izkoriščevalca in diplomata, ogledimo pa si ga še kot človeka. Vse njegovo življenje je le kupčija, kupičenje denarja, špekulacije in zabave. V izobilju živi in ne pozna skrbi za obstoj. Kapitalist, ki zaposluje v svojem podjetju na stotine delavcev in jih izkorišča, noče videti mrkih in od truda in napora izmorganih delavcev, noče videti dece, ki strada v zadnjih podzemskih ali podstrešnih izbah, temveč vidi v delavcu le sužnja, brezpravno žival, ki ji je usoda določila le delo, trud, skrb in smrt.

Kapitalist je sovražnik proletarijata in njegov bog je le lastni „jaz“. On ne pozna socialnega čuta. Njegova izobrazba je le enostranska, rekli bi telesna, nima pa tiste izobrazbe, ki bi ga vezala in bratila s proletarijatom, to je, manjka mu izobrazba duha.

Izobrazba duha prinese človeku socialni čut, pravičnost, poštenost, značaj in vztrajnost. Vztrajnost ne le telesnega, temveč tudi duševnega dela. Kapitalizem in proletarijat si stojita nasproti kot sovražnika. Prvi sovraži drugega vsled enostranske materijalistične, sebične izobrazbe, drugi pa sovraži prvega, ker ga prvi vsled te izobrazbe izkorišča in izsesava.

Socialni pokret proletarijata je izzval discipliniran, smotren boj, kateri naj vodi delavne

sloje do zmage nad ljudskim trinogom. Proletarijat ječi pod kapitalističnim jarmom, otrest, pa se ga ne more, dasiravno je v njem moči s katero lahko prevrže kapitalističnega malika. Zakaj torej še ni zasijalo solnce zlate svobode, enakopravnosti in bratstva?

Socialni pokret in socialna ideja imata v kapitalizmu in njegovih strankah svoje sovražnike. Vendar bi teh strank ne bilo, če bi ne bilo v njih tudi — zaslepljenega ljudstva. Ljudstvo namreč se oprijemlje vsake bilke, da se reši iz morja nezakriviljene socialne bede, in je postalo v velikem številu žrtev teh strank in se je odtujevalo naravnemu zakonu — socialni ideji, ker ni znalo ločiti dobro od slabega, ker je — premalo izobraženo.

Glavni vzrok, da se proletarijat ne more otresti kapitalističnega jarma in glavni vzrok današnjim žalostnim razmeram je pomanjkanje izobrazbe.

Bojno orožje proletarijata napram izkoriščevalcem ni pest, puške, topovi in prelivanje krvi, temveč splošna, strokovna in duševna izobrazba bo tisto orožje, ki bo zadalo kapitalizmu smrtni udarec.

Dasi socialni pokret proletarijata tako polagoma pridobiva tla ter da se posamezni sloji danes tako branijo slediti temu cilju, je vzrok le pomanjkanje izobrazbe, ker proletarijat ne razume, kaj je socializem in socialna ideja.

Socializem se deli v glavnem v dva dela in sicer — miselni socializem (socialna ideja) kot znanstvo in v materialistični del, to je boj za preureditev današnjega puhlega družabnega reda. Oba dela skupaj pa še le tvorita socializem in izpolnjevanje obeh pojmov socializma tvori zavednega socialisto. Proletarijat pa si v socializmu premnogokrat predstavlja le trenutno zboljšanje svojih sedanjih gmotnih razmer in pri tem pozablja na bodočnost. Trpin porabi vso skrb za današnji kruhek, skrbeti za jutri in pojutrišnjem mu ne ostaja časa.

Ker proletarijat ne pozna velikih pojmov socializma, vsled tega tudi ne polaga nikake večje važnosti na svojo splošno izobrazbo. Proletarec, enakovreden človek kakor takozvani „boljši sloji“, blati svojo čast s surovim preklinjanjem, posebno pa s pijančevanjem. Iz teh napak, ki povzročajo še večjo neizobraženost, izvirajo tako številni uboji in umori, družinske nesreče in beda.

Človek, ki nima splošne izobrazbe in ki ljubi alkohol, pa je tudi nesposoben, pridobiti si strokovne izobrazbe. Ni najhujše, če ne zna človek pisati in čitati, temveč mnogo hujše je, če v alkoholu in malomarnosti zapravlja svoje zmožnosti, ki bi sicer služile njemu in celokupnosti. Iz alkohola izvira mrznja do dela in mnogokrat otopitev uma in popolno propadanje.

Duševno izobrazbo pa tvorita splošna in strokovna izobrazba. Duševno izobražen človek ne bo alkoholik, pa tudi ne delamržež. Razumel bo socializem in socialno idejo in kot tak bo kljuboval vsem napadom.

kapitalizma. Le duševna izobrazba napravi proletarca zavednega socialista, kajti kdor je duševno naobražen, je socialist, ker se z današnjim družabnim redom in delom buržoaznih strank ne more strinjati.

Proletarec! Celo svoje življenje posvečaj kapitalistu, ki ti meče drobtine, da priživiš sebe in svojce. Zavedaš se, da si suženj in želiš si osvoboditve in postati hočeš svoboden človek.

Dosegel boš to, ko boš znal vladati samega sebe! To pa ti bo dala duševna izobrazba. Izobražuj se! Zapusti pivnice in čitaj; obiskuj sestanke, na katerih se obravnava tvojo bodočnost, ki leži v socializmu.

Naloga vseh duševno izobraženih proletarcev pa je, da ponesejo socialistično idejo med naše ljudstvo in mu pokažejo pot rešitve.

Agrarna reforma.

Mnogo smo že pisali v „Ljudskem glasu“ o tem vprašanju, ki je za naše kmetstvo in delavstvo sploh tako važno vprašanje. Vendar pa vse kaže, da je med našim ljudstvom še premalo zanimanja.

Vlada bo razpisala nove volitve v agrarne odbore in odbori, ki so bili sestavljeni pri lanskoletnih volitvah, bodo razpuščeni.

Čakajo nas torej zopet nove volitve, in kakor se bomo pripravili na nje, tak bo tudi uspeh.

Veleposestniška zemlja je bila ugrabljena našim dedom in je torej last ljudstva — last proletarijata. To zemljo mora dobiti v roke zopet naš mali kmet in kmetijski delavec, ki jo bosta znala drugače upoštevati, kot pa ošabna gospoda. Kapitalisti se tudi danes potegujejo za to zemljo, oni se zanimajo za agrarno reformo in lanskoletne volitve v agrarne odbore so nam to potrdile. V nekaterih občinah se volitve v občinske agrarne odbore sploh niso vršile, v drugih občinah pa sedijo v agrarnih odborih kapitalisti, ki bi prišli na ta način prav poceni do zemlje. Naše ljudstvo premalo čuje nad svojo zemljo!

Pri prihodnjih volitvah v občinske agrarne odbore mora biti drugače. Naloga vseh naših organizacij naj bo, da se na te volitve temeljito pripravijo. Poučijo naj svoje člane in ljudstvo o važnosti agrarne reforme in v vsaki občini, kjer je le mogoče, naj se sestavi odsek, ki bo pri volitvah gledal na to, da se bodo pravilno izvršile.

Glavni zbor SDIZ „Svobode“.

30. minulega meseca so se zbrali zastopniki vseh podružnic Splošne delavske izobraževalne zveze „Svobode“ v mestni posvetovalnici ljubljanski, da slišijo poročilo o uspehih enoletnega delovanja in se pogovore o smeri novega dela. O kongresu,

ki se je vršil pod utisom velike naloge, katera čaka naše kulturno gibanje, ne bomo prinašali obširnejšega poročila, ker bo itak objavljeno v družinskem mesečniku „Kresu“, na katerega bi moral biti naročen vsak naš čitatelj, in je že „Naprej“ o njem podrobneje pisal, pač pa moramo še posebe naglašati pomen naše edine proletarske kulturne organizacije.

Kakor se slovenski proletarec osamosvojuje meščanskega vpliva na političnem, strokovnem in gospodarskem polju, se mora osamosvojiti tudi duševno. Temu namenu je „Svoboda“ ustanovljena in v krogu naših ustanov zavzema njim enakovredno mesto.

Tega naj bi se vsakdo med nami zavedal, naj bi tudi sam pripomogel k čim večjemu razmahu „Svobodinega“ delovanja in potem bomo lahko rekli, da smo storili korak naprej, korak, ki nas postavi v isto vrsto s proletarijatom drugih dežel.

Eno je gotovo: Brez vsestranske umstvene in srčne izobrazbe ne boš mogel docela razumeti globokega bistva socialistične misli!

Iz stranke.

Ptuj. V nedeljo 13. novembra se bo vršila v prostorih gostilne Bračko (pri Pošti) **okrožna konferenca** s sledečim dnevnim redom:

1. Politični položaj.
2. Občinska politika.
3. Kmečko in viničarsko vprašanje.
4. Organizacija in tisk.
5. Volitev okrožnega odbora.
6. Slučajnosti.

Konferenca se začne ob pol 10. uri, da se je lahko udeležijo tudi sodrugi iz oddaljenih krajih, ki pridejo ob 10. odnosno ob pol 11. uri.

Organizacije in podružnice KDZ in posamezni zaupniki, ki pomotoma ne bi prejeli vabila, naj se konference vseeno udeležijo.

Ker je konferenca zelo važna, pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Okrožni odbor JSDS in KDZ.

Vestrnica pri Mariboru. Krajevna organizacija v Vestrnici pozivlja vse člane, da se zglasijo v nedeljo dne 13. t. m. ob vsaki uri popoldan v gostilni A. Felberjeve. Vsak naj prinese svojo izkaznico s seboj, da bi lahko poravnal tudi zaostalo članarino. Vse tiste, ki se ne bodo temu pozivu odzvali, bomo izključili iz organizacije. Vsak zaveden član mora opozoriti na to vsakega sodruga. Tako, da se ne bo zgodilo, da eden ali drugi ne bo prišel, ker ni iz kateregakoli vzroka čital našega poziva. Organizacija dela za člane, zato morajo tudi člani izvrševati svoje dolžnosti. Odbor.

Hajdina pri Ptujju. Krajevna organizacija v Hajdini prosi vse člane, naj prinesejo svoje izkaznice dne 20. t. m. k sodrugu Josipu Vogrincu v Hajdini šte. 35, ki bo ob enem pobiral članske prispevke. Zlasti člane, ki so s temi v zastanku, opozarjamo, naj izvršijo svojo dolžnost. Odbor.

Dopisi.

Črmošnjice pri Semiču. Klerikalci so zložili ogromne svote za zvonove. S tem hočejo nadomestiti, kar je suša vzela. Tolažbo hočejo zvoniti ubogim sirotam, stradajočim družinam. Z zvonjem ljubijo klerikalci svojega bližnjega — ki ga kličejo, da jim prinese še zadnji vinar za to. Kdaj jih bo pamet srečala? Naj bi raje premišljevali, kako bi revnemu ljudstvu v bedi in pomanjkanju pomagali. Pa na to niti klerikalci, niti samoatojneži ne mislijo, kaj šele, da bi pomagali!

Vestrnica pri Mariboru. Nemogoče je, da bi krajevna organizacija KDZ v Vestrnici zaspala. Naši nasprotniki pridno skrbijo za dobro spodbudo. Nikakor jim ne gre v glavo, kako je mogoče, da je pri zadnjih volitvah zmaga KDZ. Na vse mogoče načine skušajo vplivati na oblast, da bi te volitve razveljavila. Nadvse se za to zanima g. gerent Karol Ramot, ki je zvest pristaš Slovenske Ljudske Stranke. Pa res ljudske stranke. — Prav težko se loči od svojega stolčka. Še celo na dan volitev, ko je bilo točenje opojnih pijač prepovedano, je imel svojo klet dobro obiskano. Vabil je na vse strani. Žal je bil tudi zelo nepreviden, v njegovi radodarnosti je svoje podrepanke tako napil, da so pozabili celo izvršiti njih dolžnost in iti na volišče. Prikupiti se je hotel tudi našemu sodrugu L. M., toda tu ni imel sreče. Zavedni člani KDZ že vedo kam spadajo — ne gredo vsakemu na limance.

Pošteno ljudstvo g. gerenta predbro pozna, dobro ve, da mu ni bila žrtev opijaniti tolike ljudi, ker je vsakemu znano, kakšen vinotržec da je. Ljudstvo tudi ve, da prav hitro vsakega opazi, ki s čim trži, in ga kot gerent hitro javi oblasti, češ, da nima dovoljenja, sam sebe pa ne vidi. Tu se torej ne da nič pomagati, preveč je „očrnjen“ — nič ne pomaga — iti mora!

Težko se je odločil odposlati spise o volitvi župana in občinskih svetovalcev okrajnemu glavarstvu. Nagovarjal je še zadnji trenutek sodruga L. T., ki je bil na takratni seji zapisnikar, da bi zapisnik vsaj toliko spremenil, da bi prišel g. gerent vsaj v občinski svet, nič — sodrug L. T., kot poštenjak mu ni ugodil. G. gerent je pa s svojimi pristaši sklenil vložiti protest. Toda, kje najti zakonito podlago za to? Volitve so se vršile popolnoma v redu. Ti presneti socialisti, skoro vsak je imel brošurico „V boj za občino“ v rokah, iz koje so se učili zakon o volitvah. Prav res, da ni vzroka, pač — izmislili so si, da so kandidati na naši listi tudi nekateri komunisti, in odposlali protest. Ko je sodrug P. pri okrajnem glavarstvu urgiral potrditev občinskih volitev v Vestrnici, mu je bilo rečeno, da je vložen protest klerikalne stranke, ker je izvoljeni župan komunist. Čez čas je oblast zavrnila protest, ker se ji ni zdel novi župan tako politično nevaren. Toda še niso ti klerikalci mirovali, začeli so ruvati proti drugemu občinskemu svetovalcu sodrugu L. T. Govorilo se je: „Trobenar ni komunist, a stranka koji pripada, je komunistična — ta Trobenar bo spravil občino tako daleč, da ji bo spraznil blagajno, ne da bi odborniki kaj vedeli o tem — ta bo znal vse odbornike voditi za nos itd. itd. Sodrugi

Zob: (23. nadaljevanje.)

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

Socialisti pravimo, da take strokovne organizacije ne stojijo na razrednem stališču, temveč se pod vplivom kapitalističnih strank in napačnega razumevanja razreda postavljajo v boj proti delavnemu razredu. Sem spadajo vse tiste strokovne organizacije, ki združujejo samo katoliške ali samo narodne delavce, in pa tiste, ki cincajo med vsemi strujami in ostajajo vsled tega osamljene. Sem spadajo pa tudi naše organizacije, če se dajejo voditi le po zgoraj popisanem kapitalističnem svetovnem naziranju. Strokovno se je treba združiti in pomagati vsem članom stroke do globljega razumevanja, ki je predpogoj za zmago delavskega razreda — potem je pa treba med posameznimi strokami najti podobno zvezo, kakršna je med posameznimi člani iste stroke.

Kakor pomočnik ne sme gledati samo na

kapitalističnega mojstra s željo, da ga čimprej doseže, temveč mora pred vsem gledati na svoje slabše plačane in zato težje se boreče in manj izobražene sodelavce, da jih pritegne k sebi v nadi, da bo skupno z njimi dosegel socialistični cilj, tako morajo tudi srečnejše strokovne organizacije gledati pred vsem na težje se boreče stroke, jim pomagati o vsaki priliki nesebično in iz prepričanja, da brez teh, danes še v temi tavajočih in vsled tega hlapčevsko ponižnih in hlapčevsko tepenih delavcev nikdar ne dosežemo krasnega cilja, ki nam sveti iz daljave.

Ta pomoč ne sme biti samo idealna, temveč tudi materialna, ne smemo imeti zanje samo dobre besede in nauke, temveč moramo tudi dokazati, da smo voljni za skupni cilj kaj žrtvovati. Kdor hoče pjanca rešiti alkohola, ne sme samo govoriti proti alkoholu, temveč se ga mora tudi sam odreči in dokazati, da je bolj srečen in zadovoljen, odkar se je temu strupu odrekel.

Kdor hče ljudstvo pripraviti do tega, da

je treba hoditi na predavanja, sestanke, diskusije itd., da je treba delati v organizacijah za našo bodočnost, ta se mora vsega tega dela tudi sam udeleževati, ne pa pri vsaki priliki kazati svojo vzvišenost: jaz že vse vem, meni tega ni več treba! Tudi njemu je tega treba! Kajti kakor gmotnega kapitala nimaš nikdar toliko, da bi mogel živeti brez družbe, tako tudi duševno nisi nikdar dovolj bogat. Če si zaverovan v svojo duševno moč, ker vidiš druge slabšeje, vedi, da je vera v duševno premoč prav tak kapitalističen svetovni nazor, kakor kapitalistova vera v zlato! Veruj edinole v družbo, v socializem!

Če hočeš, naj delavni ljudje plačujejo organizacijske prispevke, da bo njih organizacija neodvisna in vedno močnejša, potem si dolžan storiti isto. Pa ne samo isto, temveč če se ti je posrečilo, da je tvoja skleda bolj polna, pridi sam in reči: več imam, lažje dam več nego ti manj! Stori to, toda prej, preden ti izmoghau proletarec reče: tebi je lahko govoriti, ki imaš, jaz ne morem dati ničesar, ker nimam!

L. T. se na vse to ni oziral, dasi so ga sodrugi opozarjali na ta lažnjiva natolcevanja. Kako bi pač mogel en sam voditi za nos 15 brihtnih klerikalcev? In v vsem drugim so si ti hujskači sami sebi stavliali izpričevalo.

Okrajno glavarstvo je mandat sodruga L. T. razveljavilo. Hitro so hoteli ti klerikalni hujskači nadomestiti ta mandat s človekom, ki bi se dal voditi za nos. Toda to ne gre kar tako. V brošurici „V boj za občino“ je jasno povedano, kako se vse to izvrši. Nikar se ne trgajte za županski stolček, saj se vam ne bo posrečilo. Pozivamo vas, da ne izkoriščate občinske oblasti v strankarske namene. Nikar ne izdajajte lažnjivo razne osebe za komuniste. Končajte tudi prekupčevanje brez „Gewerba“. Poboljšajte se, sicer vam jih bomo še nekaj povedali.

Energičen župan. Neki klerikalni župan se je hotel pokazati povsem energičnega. Otvoril je sejo z zbijanjem po mizi in mnogimi napadi na opozicijo, ki je zapustila zadnjo občinsko sejo pred zaključkom, ker se je hotela izogniti klerikalni diktaturi. Šlo je za določitev dveh občinskih odbornikov v šolski svet. Opozicija je zahtevala en mandat, klerikalci naj imajo pa tudi enega. Toda ti so hoteli oba. Ko je pa opozicija odločno nastopila, je zahteval župan, naj predlaga kandidata. Samostojnega niso sprejeli, naš kandidat jim ni bil všeč, češ, da je brezverec. Prerekanje se je nadaljevalo. Opozicija je zopet odšla. Klerikalci so sklepali vseeno. Opozicija je pa vložila pritožbo na okrajno glavarstvo in šolski svet, da se sklep seje razveljavi.

(Op. ur. Vidi se torej, da si naši občinski odborniki ne pustijo kar tako brez drugega diktirati. „Energični“ župani se bodo odvadili razbijati po mizi, zdaj so že minuli časi, ko se je tega še kdo ustrašil.)

Politični pregled.

Dočim se vijejo zapadne države v krčih notranjih kriz, brezposelnosti, preslabe, ponekod pa predobre valute, se pripravljajo na daljnem vzhodu požar, ki bo imel morda še hujše posledice od minule svetovne vojne. Japonska ne more preskrbeti svojih ljudi in bi jih rada pošljala v Zedinjene države, v Avstralijo itd. Ker pa ji Američani tega ne dovolijo, se z mrzlično naglico oborožuje in pripravlja. Te dni je bil ubit v glavnem japonskem mestu Tokiju japonski ministrski predsednik. Atentatorji tedaj tudi po ostalem svetu ne počivajo.

K razorožitveni konferenci, ki se bo vršila v Washingtonu, je povabila Amerika tudi sovjetsko Rusijo. Zbliževanje se potemtakem že pričinja.

V Indiji divja upor barvanih plemen zoper belo pleme. Anglija je radi tega v hudih škripicah in proglašala stvar za svetovno vprašanje.

Dasi ima Anglija sama s seboj dovolj opraviti, se zanima za druge stvari bolj, ko bi bilo treba. Mogočen lord je govoril v poslanski zbornici o jugoslovanskih vpadih v Albanijo ter izjavil, da hoče angleška vlada posredovati.

Mali kmetski posestnik je danes prav tak revež kakor njegov hlapec. Isto delo opravljata, iz iste sklode jesta. Vendar, če sta oba socialisti, bo vsak izprevidel, da posestnik lažje plača organizacijski prispevek nego njegov hlapec, da je zato tudi dolžan plačati nekaj več nego hlapec, da pa zato ne sme zahtevati v organizaciji nič večje pravice. Tudi on mora verovati v enakost vseh ljudi, neenakost imetka in dohodka mora pa skušati izenačevati z neenakim podpiranjem skupnih ciljev. Žalibog slišimo dandanes tolikokrat: Mojemu hlapcu je dobro! Vse ima, kakor jaz, samo skrbi ne. — Pa vendar ne mara nihče menjati s svojim hlapceri!

Proletarec, ki veruje v socializem, se mora držati svojega razreda v dobrem in slabem. Če se mu godi slabo, ne sme izdati in pozabiti svojih sodrugov in zbežati med kapitaliste — temveč naj stisne zobe in naj počaka, da si skupno s svojimi sodrugi izbojuje boljše razmere.

Tako zahtevamo od najbednejših, pa tudi vidimo jih, da to izpolnjujejo, ker — vsi ne morejo zbežati. Sami pa — kako delamo?

V Parizu se je vršil socialističen kongres, na katerem so sklepali o zvezah socialističnih organizacij in o enotni fronti vsega proletariata zoper kapitalizem.

V Nemčiji se je na prizadevanje soc. demokratov osnovala nova koalicijska vlada.

Gospodarski položaj kapitalistične Italije je tako slab, da bi se država morala vsako leto zadolžiti za šest milijard, kar pa je po izjavah državnikov nemogoče. Na vidiku so novi davki.

V Portorose se vrše pogajanja med Italijo in nasledstvenimi državami glede ureditve medsebojnega prometa. Zborovalci se nikakor ne morejo ujediniti.

Prošli dnevi so neprijetno razburili vso Evropo, predvsem države Srednje Evrope. Karol Habsburški, ki ne mora pozabiti, da je bil nekoč cesar in kralj, je napravil blazen požar, ki bi bil lahko povzročil silovit vojni požar, ako bi ne bile nasledstvene države, predvsem Jugoslavija in Češkoslovaška storile energičnih korakov. Sedaj se Karel že pelje proti Črnemu morju. Kam ga internirajo, se še ne ve. Vsekakor pa bo treba paziti nanj. Na zahtevo držav male antante je morala Madžarska Karla kakor tudi vso habsburško vladarsko hišo uradno odstaviti in izjaviti, da se nikdar več ne sme izvoliti na madžarski prestol noben član habsburške dinastije. Velika antanta pravi, da se s tem strinja, vendar pa so vidne njene spletki.

Pod vplivom socialističnih strank zapadnih držav zahteva mala antanta od Madžarske tudi, da izpremeni dosedanji nazadnjaški režim.

V Jugoslaviji je ozračje prepojeno z neko napetostjo. Orožne vaje, vpoklici, naraščajoča druginja, to vse so nekam čudni znaki. Velebanke in podjetja se pripravljajo na zaslužek. Plačeval bo zopet mali človek.

Kar se tiče notranjega političnega položaja, naj omenimo, da imamo v Beogradu zopet kralja in Pašiča, ki se je že lotil dela. Z mobilizacijo mu baje ni ustreženo.

Parlamentarno delo ne pride nikamor naprej. Vse, kar se dela, se vrši le v posameznih odsekih in pa po klubovih sobah poedinih strank.

Z opravičbo, da je treba štediti, hoče ministrski svet razpustiti več važnih institucij, tako n. pr. ministrstvo za socialno politiko, govorili so celo o razpustu ljubljanskega vsučilišča. Za druge stvari, ki pa prav gotovo niso bolj važne, je dovolj denarja.

Značilno je, da visoki krogi nočejo ničesar slišati o tem, da bi parlament redno deloval, kar je v teh kritičnih časih gotovo najnujnejša potreba.

Tedenske vesti.

Ustanovitev bolniške blagajne za Srbijo. Ministrstvo za socialno politiko je izvršilo vse priprave, da se z novim letom ustanovi v Beogradu bolniška blagajna za delavce v Srbiji in Črni gori. Zahtevale je v to svrhu od delavske zbornice seznam kandidatov za prvi odbor tega delavskega zavoda.

Trikrat toliko zaslužimo nego drugi, pa se osamosvojimo, češ, kdaj bodo ti revčki pripeljali za nami! Res je, da tudi naš zaslužek ni zadosten, toda, ali nismo učili: Proletarci, združite se! Ali zdaj nismo več proletarci, da se oddružujemo?

Ne glej navzgor, kadar šteješ dohodke! Verižniških dohodkov ne dosežemo nikdar vsi, ker je za verižniški dohodek treba ljudstva, ki se pušča verižniško goljufati. Kadar izprevidiš, da s trikratno plačo ne moreš izhajati, pomisli navzdol in se vprašaj, kako izhajajo tvoji sodrugi, ki imajo trikrat manj! Spoznal boš, da te ti ne goljufajo, da te goljufajo drugi, začutil boš potrebo, da jim pomagaš, pa ne samo iz usmiljenja, temveč zato, da se okrepi proletarska vojska, proletarska organizacija, kajti videl boš, da brez teh delavskih množic nikdar ne zmagaš druginje!

Poglej, kako potrebno je gledati navzdol na tiste revčke, ki se bojiš, da ne bodo mogli korakati s teboj. Le glej nanje in premišluj njih življenje, spoznal boš, da ne bi bili revčki, če jih ne bi bil ti zapustil.

Železnica Murska Sobota - Ljutomer - Ormož je že trasirana. Kolodvori bodo v Murski Soboti, Dekležovju, Veržeju in Krapju. Tudi v Ljutomeru se zgradi nov kolodvor.

Določitev meje med Jugoslavijo in Albanijo. Poslaniška konferenca je na svoji zadnji seji odobrila poročilo komisije za ureditev albanskih mej. „Temps“ piše, da ostane albanska meja v glavnem ista, kakor je bila 1913. Izpremenjena bo le na štirih krajih: 1. Kraj Lim pripade ves Albaniji. 2. Pot Debar- Truga pripade kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. 3. Popravi se meja pri Prizrenu v korist Jugoslavije. 4. Severno-vzhodno od Skadra bo meja znatno pomaknjena naprej, da se zavaruje Podgorica.

Demisija Pašičeve vlade. Po zaprisegi kralja Aleksandra na ustavo poda Pašič formalno demisijo vlade. Kakor pa pišejo belgrajski listi, demisija ne bo samo formalnega značaja, temveč se bodo izvršile izpremembe in sicer naj bi notranje ministrstvo prevzel radikalec in Stojan Protič naj bi prevzel tudi kake ministrstvo.

Škrlatinka v Beogradu. Te dni so zaradi škrlatinke zaprli vse belgrajske šole.

Nove volitve v sovjetski Rusiji. Iz Petrograda poročajo, da so se vršile 27. oktobra v 89 okrajih nove volitve v okrajne sovjete. Do sedaj je izvoljenih 211 komunistov, 42 brez stranke in 1 menjševik.

Iz Rusije. Ugodne posledice uvedbe naturalnih davkov in proste trgovine se kažejo vedno v jasnejši luči. Obdelana zemlja je v več gubernijah ne samo večja kakor lanske leto, ampak celo večja kakor leta 1914.

Pomoč avstrijskega delavstva ruskemu. Avstrijski delavci so poslali ruskemu zastopniku za stradajoče na ozemlju Volge 7000 kg zdravil, inštrumentov in obvezil.

Angleška delavska stranka je pri zadnjih občinskih volitvah v 78 najvažnejših angleških mest napredovala za skupaj 44 sedežev.

Na seji izvrševalnega odbora JSDS in KDZ, ki se je vršila dne 1. novembra t. l. v Celju, je bilo sklenjeno, da se bo strankin zbor vršil dne 26. in 27. decembra. Opozarjamo vse organizacije, naj se na to pripravijo.

Zgradba za inšpektorat državnih železnic v Ljubljani. Železniško ministrstvo zgradi v Ljubljani palačo za inšpektorat državnih železnic v Ljubljani.

Kovani drobiž. Po odločbi ministrskega sveta morajo državne blagajne kovani drobiž po 5, 10 in 25 par sprejemati v neomejeni množini, zasebniki pa so dolžni sprejemati kovani drobiž po 5 par do zneska 5 dinarjev, po 10 par do 10 dinarjev in po 25 par do 20 dinarjev.

Prva vlada na Reki. Predsednik prve vlade je Rihard Zanella, ki je sprejel tudi znanje zadeve, vodil bo začasno tudi oddelek za trgovino in obrt. Oddelek za notranje zadeve je prevzel Mario Blasich, pravosodje Mario Jechel, naučni oddelek Donato Mohovich, javna dela Leone Peteani, socialne skrbstvo Eugeno Lasciach.

Še ni Italija zedinjena. V Švici vlada veliko razburjenje, ker fašistovski komandant Mussolini v montecitorski zbornici izjavlja, da je še del italijanskega naroda neodrešen in sicer v švicarskem kantonu Ticini, ki ga bo treba zasesti do prelaza Sv. Gottharda, da si Italija zavaruje svoje severne alpske meje. Požrešnost gospodov fašistov raste v obratnem razmerju s padajočo avtoriteto rimske vlade. Bog vedi, če ne bodo lepega dne zahtevali kos francoske Savoje, kjer je tudi še nekaj Italijanov, morda se jim enkrat zaskomina celo po kosu Zedinjenih držav ameriških, kjer je par milijonov italijanskih priseljencev. To bi pa radi enkrat doživeli!

Gospodarstvo.

Naš državni proračun za leto 1922. Državni dohodki so proračunani za leto 1922. na 4.518.052.236 din., izdatki pa na 6.434.690.896 dinarjev. Deficit znaša 1.619.638.660 dinarjev. **Zopet velik padeč naše valute.** V Curihu je dne 7. t. m. notirala naša krona 1.45 (100 K = 1.45 švicarskih frankov).

Večina delnic južne železnice je v italijanskih rokah. Zadnji občni zbor delničarjev južne železnice je pokazal, da je večina

delnic v italijanskih rokah. Od zastopanih 430 tisoč delnic jih je 80.000 v lasti Italijanov in 260.000 pa jih je deponiranih v Švici, ki so skoraj vse v rokah Italijanov. Od ostalih 80.000 je pripadalo 3000 delnic Madžarom, 77.000 pa Avstrijcem.

Jugoslovanska vladna komisija je dobila od Bolgarske iz rudnika Ternik v imenu vojne odškodnine 69.131 ton premoga. Ostanek bo Bolgarska izročila še tekom tega meseca.

Novo 10-dinarske novčanice, ki so izdelane v Ameriki, bodo prišle prihodnje dni v promet.

Romunska žetev leta 1921. Po najnovejših poročilih izkazuje letošnja žetev žita naslednje rezultate: pšenice 2 milj. 645 tisoč, 850 ton, rži 267.690 ton, ovsa 1.006.930 ton, koruze 3.840.000 ton. Če se odračuna domačo potrebnost, preostaja od letošnje žetve za izvoz 1.474.240 ton, in sicer pšenice in rži 599.180 ton, ječmena 542.800 ton, ovsa 332.260 ton. K temu prihajajo še precejšnje količine, ki so ostale v deželi od prejšnjih žetev, ker jih radi transportnih težkoč doslej ni bilo mogoče izvoziti.

Kanal Suez. Uprava suezskega kanala znanuje v času od 1. januarja do 16. oktobra 1921 skupne dohodke v znesku 113.760.000 frankov proti 116.190.000 frankov v istem razdobju lani. To pomenja zmanjšanje dohodkov v znesku 2.340.000 frankov.

Danska narodna banka. Čisti dobiček za leto 1920-21 znaša 11.296.064 kron proti 10.443.739 kron lansko leto. Dividenda je dočena na 10 odst.

O ameriški težki industriji. Meseca avgusta se je izvozilo samo 73.800 ton železa in jekla, to je najmanjša količina, ki se je od leta 1909 sem tekom enega meseca eksportirala. Meseca julija je znašal izvoz še 86.5000 ton, avgusta 1920 pa 431.484 ton, kar jasno osvetljuje krizo v odjemu. Po poročilu strokovnega lista „Iron Age“ ni misliti na prenehanje krize pred letom 1922.

Kam pojde letošnji češoslovaški sladkor? S Češkega poročajo, da je Angleška naročila že znaten del tamošnjega letošnjega

sladkorja. Tudi Švica, baltiške dežele in Carigrad so poslale naročila.

Bolgarsko posojilo v Angliji. Sofijski listi poročajo, da je sindikat angleških bank ponudil bolgarskemu finančnemu ministru posojilo v znesku dveh milijonov proti 7 odst. obrestni. Posojilo bi se izplačalo v valuti in ne v blagu, kakor je to ponujala skupina pariških bank. Angleško posojilo se more uporabiti za vse potrebe in ne samo za zgradbo železnice, kakor je to zahteval Pariz.

3. in 4. številka „Kresa“

je izšla. Ta je doslej najlepša in najbogatejša, vredna, da si jo vzameš v roke, kdor iščeš v tem življenju nekaj več kot samo vsakdanje življenje. Kaj je „Kresa“ in čemu bi morala biti vsaka proletarska družina nanj naročena, smo že povedali, zato ne bomo ponavljali svojih besed.

Kdor zna le količkaj biti ponosen na to, kar ustvarjamo dobrega iz sebe, ne bo čakal, temveč se bo naročil na list in ga razširil tudi med svojimi znanci.

Uprava „Kresa“ gre našim ljudem sama na roko, ker pošlje dotičnim, ki pridobe deset novih naročnikov, cel letnik zastonj! Storite torej svojo dolžnost!

„Kresa“ stane letno 80 K, za „Svobodaše“ 36 K, za dijake 48 K. Naročiš lahko tudi polletno in četrtletno po razmerni ceni. — Uprava je v Ljubljani, Aleksandrova cesta številka 5.

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči „Elsafluid“. Mnogo je močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. Tri dvojnate steklenice ali ena specialna steklenica skupaj z omotom in poštnino za 48 K pošilja Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 358, Hrvatsko.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot.
Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.
Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Čitajte naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Uratnik.

Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS“ v Ljubljani, poštni predal 168“.

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustraheno brani Vaše pravice, je:

**N
A
delavski
dnevnik**

NAPREJ

Zatorej sezite po njem!
Oklenite se ga!
Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej!
Le „Naprej“ spada v naše družine!

Proč z meščanskimi listi!
Mesečno stane 24 kron.
Naroča se pri upravi „Naprej“, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrušnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročilu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši - podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12.—, za podgane in miši K 12.—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 25.—; posebno močna tinktura za stenice K 15.—; uničevalec moljev K 10.—; prašek za uši v obleki in perilu K 10.— in 20.—; proti mravljam K 10.—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10.— in 20.—, proti ušem pri ljudeh K 5.— in 12.—; mazilo za uši pri živini K 5.— in 12.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10.—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST-AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires —

Rio di Janeiro — Santos

Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana

Poštni čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po **4 1/2** | 0 večje vloge proti **5 0** | 0 polletni odpovedi po

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice 6 v Ljubljani, dalje Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah.

Pristopnina 10 K. Delež 200 K.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Telefon interurb. 13.213.365.

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno, špicerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. — — —

Uvoz

Izvoz

„Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.

Čekovni račun številka 10.473.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razložen volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.